

Skal vi bøye oss for Francos trusler?

Taler

Johan Strand Johansen

Dato

22 mars 1947

Sted

Stortinget

Omstendigheter

Debatt om Spania-saken (2)

1 Som resultat av representanten Dallands interpellasjon om Norges forhold til Franco-regimet i Spania den 6. mars i fjor fattet Stortinget etter forslag av hr. Natvig Pedersen følgende vedtak:

5 «Stortinget uttaler sin sterke sympati med det spanske folks frihetskamp. - Stortinget har den fulle tillit til at Regjeringen vil stå i nøye kontakt med Stortinget og dets organer i dette spørsmål, slik at Norge kan gjøre sin fulle plikt som en demokratisk stat i en interalliert aksjon for å gjenopprette demokratiet i Spania.»

10

Det vesentlige som skjedde i Spania-spørsmålet i Stortinget den 6. mars i fjor, var ikke det som synes å framgå av utenriksministerens redegjørelse den 27. februar i år, at representanten Dallands forslag om å bryte de diplomatiske og økonomiske forbindelser med Franco-regjeringen ble forkastet mot 9 stemmer, 15 men det vesentlige ligger i den kjensgjerning at der i annen omgang ble skapt en flertallsblokk av dem som ville at Norge skulle gjøre en aktiv innsats for å bidra til å gjenopprette demokratiet i Spania. Gjennom sitt vedtak av 6. mars i fjor gav Stortinget mot 45 stemmer ikke bare uttrykk for sin sympati med det spanske folks frihetskamp, men uttrykte også sin vilje til aktiv innsats for å gjenopprette 20 demokratiet i Spania. Det er det vesentlige i dette vedtaket.

Det framgår også tydelig av debatten at det blant dem som utgjorde flertallet ikke var noen tvil om at dette vedtaket tok sikte på initiativ fra norsk side for å få i stand en interalliert aksjon. Således uttalte utenriksministeren bl.a.: «Norge vil 25 være i første linje blant dem som vil bringe friheten tilbake til det spanske folk. Det vi må ha for øye, og det vi må strebe etter, er en løsning som sikrer det spanske folk fulle demokratiske rettigheter som vi og våre allierte i en årrekke

har kjempet og blødd for.»

30

Det kan ikke være tvil om at det i disse sterke ord ligger et bindende løfte om aktiv, initiativtagende innsats, for hvordan kan en ellers være i første linje for å bringe friheten tilbake til det spanske folk?

35 Hr. Watnebryn vendte seg i debatten mot å se spørsmålet om vårt forhold til Franco-Spania ut fra pengeinteressenes snevre synspunkt og sa: «Vi er klar over ... at det vil koste noe å ta et initiativ, ta et skritt, når det gjelder å slå et slag for det frie Spania, men jeg tror vi ville svikte noe av det beste i oss, hvis vi lot kroner og ører være det avgjørende for vår holdning ... » Og han sluttet sitt innlegg med
40 å framheve at når «man ville være i forståelse med og arbeide sammen med kreftene og nasjonene innenfor FN, så må ikke det bare bety at man vil være avhengig av det initiativ som andre tar. Vi må selv være villig til til enhver tid å være på høyde med situasjonen og det initiativ som er ønskelig og nødvendig ... »

45

Det kan neppe være noen tvil om det initiativtagende innhold i disse uttalelser.

Utenrikskomiteens formann, hr. Wold, imøtegikk hr. Laviks engstelige holdning og sa: «Det går ikke an hverken for vårt land eller for noe annet land
50 eller for noe fritt og demokratisk land i verden i lengden å opprettholde forbindelser og handelssamkvem med samfunn eller stater som det store flertall i folket ikke finner å kunne forsvare ut fra en moralsk vurdering.»

Er ikke dette klare, greie ord?

55

Og hr. Natvig Pedersen, som skildret det han kalte «grunnstemningen i vårt folk», understreket at «hovedoppgaven etter mitt skjønn må være å vise nettopp den intime sammenheng som det er mellom folkestemningen ute i landet og Regjeringens hensikter.»

60

Kan det etter det siterte være tvil om hva flertallet på det daværende tidspunkt la i sitt vedtak? Neppe. Det var et vedtak som gikk langt ut over den snevre grense det har fått i flertallets framstilling i foreliggende innstilling. Det var et vedtak hvis ånd gikk ut på at vår fulle plikt som demokratisk stat var selv å ta initiativet
65 for en interalliert aksjon mot Franco-regimet i Spania.

Da vår utenriksminister som den norske FN-delegasjons formann tok initiativet til å få Spania-spørsmålet opp på dagsordenen for FNs generalforsamling i New York vakte dette initiativ udelt tilslutning hos flertallet av det norske folk. Med rette uttalte utenriksministeren i sin redegjøring den 27. febr. i år: «Den norske delegasjon til De Forente Nasjoners generalforsamling opptrådte i samsvar med Stortingets vedtak og med det norske folks oppfatning, da den sammen med Belgias, Danmarks, Tsjekkoslovakias og Venezuelas delegasjoner stilte forslag om at Spania-spørsmålet skulle opp som en egen sak på generalforsamlingens dagsorden.»

Denne politiske vurdering av delegasjonens initiativ faller helt sammen med det syn jeg har gitt uttrykk for i min mindretallsinnstilling.

Da utenriksministeren i generalforsamlingens møte den 26. oktober forrige år erklærte at «vi mener at der må bli funnet veier og midler gjennom felles aksjon av De Forente Nasjoner for å gjøre enhver anstrengelse for å hjelpe Spanias demokratiske krefter i deres kamp for å gjenvinne friheten og en konstitusjonell regjering uten en annen borgerkrigs redsler»

- da talte han virkelig på folkets vegne. Og han la til:

«Opprettelsen av en slik regjering i Spania ville bety fjernelsen av en festning for fascismen og av en stadig kilde til internasjonal friksjon, og ville tillate det store spanske folk å ta sin rettmessige plass i familien av de demokratiske og frihetselskende Forente Nasjoner.»

Det norske folks alt overveiende flertall mottok denne erklæring av vår utenriksminister med glede og tilfredshet. Men det var noen som hadde en annen oppfatning av dette enn utenriksministeren og flertallet av det norske folk. Det var rederne og deres presseorganer.

Allerede to dager etter utenriksministerens tale, altså den 28. oktober, åpnet Handels- og Sjøfartstidende sin kampanje mot det norske initiativ på FNs generalforsamling. Bladet stiller det spørsmål om «den norske utenriksminister ikke har vært orientert om hvor landet lå i Spania-spørsmålet» skjønt bladet jo godt kjente til hvor vårt eget lands folk og Stortinget stod i dette spørsmål.

Bladet skriver videre: «God handels- og utenrikspolitikk er et norsk initiativ i

denne sak utvilsomt ikke. - Norske forretningsfolk der (dvs. i Spania) har advart mot den norske linje lenge før møtet. Og de får det etter hva som er skjedd, sikkert ikke lettere i sitt arbeid for å bygge opp igjen et for oss viktig marked. Det
110 må være oss tillatt å kalle det bedrøvelig. Det vil forundre dem som fører Spania-aksjonen her hjemme. Men vi legger større vekt på den forundring som verdenspressen legger for dagen.»

Kan det være tvil om at denne vurdering er en ganske annen enn den
115 utenriksministeren gav i sin utredning? Kan det være tvil om at vi her har å gjøre med et talerør for en gruppe kapitalister som krever at Regjeringen skal legge større vekt på hva andre gir uttrykk for, enn på det norske folks «grunnstemning» i denne sak?

120 Og allerede den 2. desember 1946, en måned før Francos note til Norge med trusler om represalier forelå, skrev avisen: «Vår skipsfart på Spania og Kanariøyene er i fare, hvilket vårt utenriksdepartement vel vet.»

Det synes således å framgå at de kretser Handels- og Sjøfartstidende er talsmann
125 for, lenge før noten forelå, var vel kjent med at Franco-regjeringen ville gå til det skritt den tok den 5. januar i år.

Den pressekampanje som ble åpnet av Norges Handels- og Sjøfartstidende fikk straks tilslutning av andre kapitalistiske og reaksjonære presseorganer her i
130 landet. Samtidig åpnet den spanske fascistiske presse sin kampanje mot Norge - og især mot nordmennene Trygve Lie og Halvard Lange. Jeg har hatt høve til å se noen av disse presseuttalelser, hvor den spanske fascistpressen kaster seg over de to nevnte nordmenn i slike ordelag og i en slik tone at en må spørre seg selv om Goebbels virkelig er død. Men ikke bare de to nevnte nordmenn må holde
135 for. Angrepene rettes mot nordmennene som nasjon, de rettes mot andre medlemsstater og mot selve De Forente Nasjoner. - FN's generalsekretær Trygve Lie beskyldes for å motta ordrer av Stalin og være en «sovjet-lakei». Vår utenriksminister og den norske delegasjon på FN beskyldes for å motta ordrer fra Moskva, Warszawa osv.

140 På bakgrunn av denne ville opphisselseskampanje må jeg erkjenne hvor rett hr. Wold hadde, da han i den politiske kommisjon den 3. desember i fjor i New York erklærte at det nå var vedtatt nok resolusjoner i Spania-spørsmålet, og at det folket nå spurte etter, var aksjon for å hjelpe det spanske folk. Han

framholdt at individuelle aksjoner av medlemsstatene mot Franco ikke var tilstrekkelig og at man måtte vedta en felles aksjonslinje og ta positive skritt mot Franco (side 237 i nr. 50 av De Forente Nasjoners journal).

150 Og under debatten i generalforsamlingen erklærte hr. Wold den 12. desember 1946: «Den anbefaling som nå foreligger for generalforsamlingen er ikke rettet mot det spanske folk, men mot Franco-regimet, et regime som vi alle fordømmer og ønsker å se avskaffet så hurtig som mulig. Av den grunn er det nødvendig at avgjørelsen vi nå tar, i størst mulig utstrekning må svekke Franco-
155 regimet. Tiden er kommet, da vi må stå sammen. Tiden er kommet, da Franco må forstå at spillet er tapt, og samtidig må han fatte De Forente Nasjoners virkelige styrke og solidaritet.» (s. 651 i nr. 60 av FNs journal).

Men Franco har ikke forstått at spillet er tapt, hr. president. Oppmuntret av
160 visse stormakters motstand mot en videregående aksjon mot Franco-regimet - stormakter som bærer det moralske ansvar for at det fascistiske terrorvelde i Spania ennå holder seg - og oppmuntret av den norske reaksjonære presses holdning til den norske delegasjons opptreden på FNs generalforsamling, fant Franco snart at tiden var inne til å sende den norske regjering en note, en note
165 som viser at den stadige kilde til internasjonal friksjon som utenriksministeren talte om i New York, ikke bare framleis eksisterer, men er i stadig virksomhet for å forgifte de internasjonale forhold.

Det er denne note av 5. januar i år som i dag foreligger til behandling her i salen,
170 selv om det er nokså vanskelig å lese seg til dette i den innstilling som er lagt fram av flertallet i utenrikskomiteen. Under henvisning til den norske delegasjons opptreden på FNs generalforsamling, og under henvisning til den innskrenkning i handelen på Spania som har funnet sted etter frigjøringen, stiller Franco krav om formell handelsoverenskomst og utvidelse av
175 samhandelen mellom Norge og Franco-Spania.

I sin redegjørelse 27. februar opplyste utenriksministeren dessuten følgende:
«Både spørsmålet om handelsforbindelsene og skipsanløpene er fra spansk side koblet sammen med et fornyet ønske om «normalisering» av de diplomatiske
180 forbindelser med Norge.»

Franco-regjeringen krever således ikke bare handelsoverenskomst og utvidelse av handelen, men også diplomatisk forbindelse med Norge, dvs. krever at Norge

185 skal opptre stikk i strid med ånden i De Forente Nasjoners vedtak: av 12.
desember 1946.

Hvis ikke Norge går med på disse krav, vil Franco overveie å forby norske skip å
anløpe spanske havner.

190

Det er innholdet i Franco-regjeringens note til Norge, og hvor diplomatisk enn
flertallet i utenrikskomiteen har funnet å måtte avfatte sin innstilling, så går det
ikke an å komme bort fra disse kjensgjerninger. Men dette framstøt mot Norge
for å tvinge den norske regjering til å «normalisere» sine forbindelser med
195 Franco-regjeringen, er ikke bare et framstøt mot Norge alene, men mot De
Forente Nasjoner som organisasjon. Det viser tilfulle utfallene mot denne
organisasjon i den spanske fascistiske presse. Franco har her valgt ut det ledd i
denne organisasjon som han i øyeblikket tror er det svakeste, et ledd som han
tror han kan ramme ved å true med represalier. Spørsmålet opphører således å
200 være et rent norsk-spansk anliggende. Det blir et internasjonalt spørsmål, et
spørsmål som angår vår internasjonale organisasjon, De Forente Nasjoner.

På De Forente Nasjoners generalforsamling i New York ble der den 12.
desember 1946 vedtatt en resolusjon som er vedlagt innstillingen som bilag.
205 Selve innledningen til denne resolusjon er overordentlig viktig. Tillat meg å
sitere følgende:

«Generalforsamlingen minner om at Sikkerhetsrådet i mai og juni 1946 foretok
en undersøkelse av det ytterligere skritt som De Forente Nasjoner måtte kunne
210 ta. Sikkerhetsrådets underkomite som ledet undersøkelsen kom enstemmig til
følgende resultat:

«a. I sin opprinnelse, natur, struktur og alminnelige fremferd er Francostyret et
fascistisk styre, etter mønster av Hitlers nazi-Tyskland og Mussolinis fascist-
215 Italia, og opprettet hovedsakelig ved disses hjelp.

b. Under De Forente Nasjoners lange kamp mot Hitler og Mussolini ga Franco,
til tross for gjentatte allierte protester, meget betydningsfull hjelp til
fiendemaktene. For det første kjempet for eksempel fra 1941 til 1945 den blå
220 infanteridivisjon, den spanske legion av frivillige og flyeskadronen Salvador mot
Sovjetsamveldet på Østfronten. For det annet tok Spania sommeren 1940
Tanger i strid med internasjonal avtale, og som følge av at Spania holdt en stor

225 armé i Spansk Marokko, ble et stort antall allierte tropper holdt uvirksomme i Nord-Afrika.

c. Ugjendrivelig dokumentarisk bevis viser at Franco sammen med Hitler og Mussolini var en skyldig part i sammensvergelsen om å føre krig mot de land som i løpet av verdenskrigen sluttet seg sammen under navn av De Forente
230 Nasjoner. Det var et ledd i denne sammensvergelse at Francos fulle krigsdeltagelse skulle utsettes til et senere tidspunkt som man skulle bli enig om i fellesskap.»

Vi har altså her å gjøre med et regime som er påtvunget det spanske folk av
235 aksemaktenes bajonetter, et regime som deltok i krigen på aksemaktenes side, og det sies uttrykkelig i resolusjonen at «Franco sammen med Hitler og Mussolini var en skyldig part i sammensvergelsen om å føre krig mot de land som i løpet av verdenskrigen sluttet seg sammen under navn av De Forente Nasjoner». Da De Forente Nasjoner hadde vunnet sin seier over de sammensvorne krigsforbrytere,
240 ble de gjenlevende hovedskyldige satt på tiltalebenken i Nürnberg og dømt til døden ved hengning. Men der manglet en av dem - Franco - den mann som nå har sendt oss den note vi i dag behandler. Og det er med denne mann man nå vil «normalisere» forbindelsen. La meg sette fingeren på enda to avsnitt i den resolusjon som ble vedtatt av FN's generalforsamling.

245

For det første:

"Generalforsamlingen som er overbevist om at Francos fascistiske regjering i Spania, som ble påtvunget det spanske folk ved aksemaktenes hjelp og som ga
250 betydningsfull hjelp til aksemaktene under krigen, ikke representerer det spanske folk og ved sin fortsatte kontroll av Spania gjør det umulig for det spanske folk å delta sammen med De Forente Nasjoners folk i behandling av mellomfolkelige saker.»

255 Det er denne regjering, som ikke representerer det spanske folk, man nå vil motta diplomatisk representasjon fra og opprette handelsoverenskomst med.

For det andre:

260 «anbefaler at, hvis det ikke innen rimelig tid er opprettet en regjering som har sin

265 myndighet fra folkets tilslutning og som vil respektere talefrihet, religionsfrihet og forsamlingsfrihet og som uten opphold vil holde valg slik at det spanske folk fri for tvang og trusler og uten hensyn til parti kan gi uttrykk for sin vilje, Sikkerhetsrådet skal overveie de passende skritt som bør tas for å rette på denne situasjon.»

270 Hvis vi vil gjøre vår fulle plikt som demokratisk stat, har vi her full anledning til å bringe saken inn for FN og bidra til at den «rimelige tid» for gjenopprettelsen av demokratiet i Spania blir kortest mulig. Det vil også bety at tidspunktet for å opprette handelsoverenskomst og normale diplomatiske forbindelser med en regjering som virkelig representerer det spanske folk, blir framskyndet.

275 Generalforsamlingen kan i slike ting bare fatte vedtak i anbefalings form. Sikkerhetsrådet kan fatte bindende beslutninger for alle medlemsstater.

Det er ikke tvil om hvor folket står i denne sak. Den «grunnstemning» som hr. 280 Natvig Pedersen talte om den 6. mars i fjor er framleis til stede. Det har vi i den senere tid fått utallige beviser på. Skal vi av redselen for at det kanskje vil koste oss noe å avvise Franco-regjeringens ultimative krav, bøye oss for Francos trusler, krype til korset og godta hans krav? Skal vi her la «kroner og ører være det avgjørende for vår holdning»? Da ville vi, som hr. Watnebryn meget riktig 285 sa den 6. mars i fjor, «svikte noe av det beste i oss.» Ja, vi ville ikke bare svikte noe av det beste i oss. Vi ville gi oss inn på den samme vei som førte til München, den vei som førte menneskeheten ut for stupet. Har vi allerede nå, før fredsoverenskomstene etter denne forferdelige krig er kommet i stand, glemt hva som førte til katastrofen?

290 Å unnlate å bringe saken inn for FN ville i sitt innhold være et mistillitsvotum til denne mektige organisasjon om hvis styrke og soliditet hr. Wold talte så stolt og riktig på generalforsamlingen i New York. Å unnlate å bringe saken inn for FN vil være å hjelpe til med å la Franco nå et av sine nærmestliggende mål: å så 295 mistillit til denne organisasjon, uthule den, så håpløshet blant de demokratiske folk. Kan vi være med på det? Jeg mener nei!

Når jeg leser gjennom innstillingen som er underskrevet av min kjempende venn fra New York, hr. Wold, har jeg vanskelig for å dra kjensel på ham. Hvor er det 300 blitt av aksjonene mot Franco? Hvor er det blitt av de stolte ord om at Franco

må forstå at «spillet er tapt»? Og hvor er det blitt av utenriksministerens stolte erklæring om at «Norge vil være i første linje blant dem som vil bringe friheten tilbake til det spanske folk»?

305

Mente disse mine venner ikke noe med hva de sa den gang? Naturligvis gjorde de det. Men siden er de blitt satt under press. Både av Franco og av dem som ser dette spørsmål ut fra pengeinteressenes snevre synsmåte.

310 Hr. Hambro - som ikke delte FN-delegasjonens syn på Franco-spørsmålet - sa i sin innledningstale til Høyres uke med tydelig adresse til Spania-spørsmålet: «Vi er forbauset over mangelen på viljen til å høre på og drøfte saken med andre partier, vi har aldri hatt en regjering med ringere erfaring.»

315 Og nå har Regjeringen med den etter hr. Hambros mening ringe erfaring - drøftet saken med den erfarne hr. Hambro. Resultatet foreligger i flertallets innstilling.

Det vedtak utenrikskomiteens flertall innbyr Stortinget til å fatte som svar på
320 Francos framstøt lyder som et svar fra oraklet i Delfi: «Utenriksministerens redegjørelse vedlegges protokollen.»

Hva ligger det i dette forslaget? For det første ligger det i dette forslaget ønsket om ikke nå å ta stilling til delegasjonens opptreden i Spania-spørsmålet på FNs
325 generalforsamling. Det understrekes av flertallets bemerkning om at Regjeringens melding om FNs generalforsamling ennå ikke foreligger for Stortinget. Men kan vi av den grunn unnlate å ta stilling til dette vesentlige spørsmål i denne sak, til selve årsaken til at vi behandler Spania-spørsmålet her i dag, kan vi unnlate det når utenriksministeren har reist dette spørsmål i sin
330 redegjøring, når Francos note henviser til denne opptreden, når denne opptreden er blitt gjenstand for angrep både fra norsk og spansk hold, når flertallet også i sin innstilling henviser til resolusjonen fra FN og den norske delegasjons stemmegivning? Etter min mening nødvendiggjør dette at Stortinget, tro mot sin beslutning av 6. mars i fjor, i vedtaks form slutter opp
335 om utenriksministerens og den norske delegasjons opptreden i Spania-spørsmålet på FN. La oss i utvetydige ord slå fast det utenriksministeren sa den 27. februar i år, at «den norske delegasjon til De Forente Nasjoners generalforsamling opptrådte i samsvar med Stortingets vedtak og med det norske folks oppfatning».

For det annet ligger det etter min mening i flertallets innstilling en fullmakt til Regjeringen om å imøtekomme Franco-regjeringens krav. Dette understrekes ved at flertallet gir sin tilslutning til også de avsnitt i utenriksministerens redegjørelse som uttrykkes i følgende tanke:

345

«Opprettholder vi i det lange løp en særstilling som den vi i dag er kommet i i denne sak, og som vi ikke har plikt til etter noe vedtak vi i De Forente Nasjoner, kan det bety at vi skader norske interesser uten å oppnå noen fornuftig hensikt.» Denne tanke er i dag ytterligere gjentatt av flertallets ordfører hr. Wold.

350

Den såkalte særstilling vi er kommet i, består i at vi har innskrenket handelssamkvem med Franco-Spania, at vi ikke har handelsoverenskomst, at vi ikke har diplomatisk representasjon fra Franco-regjeringen. For ikke å skade norske interesser «uten å oppnå noe fornuftig hensikt», som flertallet uttrykker det, må Regjeringen altså rette på denne situasjon dvs. imøtekomme Francos krav, opprette handelsoverenskomst, utvide samhandelen med Franco-Spania, motta diplomatisk representasjon fra Franco-regjeringen. Det er innholdet i flertallets innstilling. Det betyr at Regjeringen får fullmakt til å slå inn på en ny linje i Spania-spørsmålet, en linje som står i strid med Stortingets vedtak av 6. mars i fjor, en linje som står i strid med delegasjonens opptreden på FNs generalforsamling, en linje som er i strid med folkets «grunnstemning», som hr. Natvig Pedersen så riktig skildret for et år siden.

365

Jeg har ikke kunnet gå med på den nye linje, dvs. hr. Hambros gamle linje, Handels- og Sjøfartstidendes linje.

Derfor har jeg som annet punkt i min konklusjon foreslått at «Stortinget henstiller til Regjeringen ikke å akseptere Franco-regjeringens krav.»

370

Som tredje punkt i min konklusjon foreslår jeg: «Stortinget henstiller videre til Regjeringen å rapportere saken inn for De Forente Nasjoners generalsekretær med anmodning om at De Forente Nasjoners forhold til Francoregimet i Spania under henvisning til generalforsamlingens vedtak av 12. desember 1946 hurtigst mulig blir tatt opp til behandling av Sikkerhetsrådet.»

375

Jeg har tidligere i mitt foredrag begrunnet dette punkt. I denne sak er det blitt

380 brukt alle midler for å presse igjennom et knefall for Franco. I ly av det
hemmelighetskremmeri som har omgitt saken, har Francos venner tatt i bruk
alle midler fra den villeste opphisselseskampanje i den spanske fascistiske presse,
over hatske angrep mot de positive krefter i Norge, blandet med jammer og
klager over profitt-tap i den norske reaksjonære presse, til såkalte «marxistiske»
385 analyser av hr. Jacob Friis og smart organisert hviske- og sladrekampanje om at
Sovjetsamveldet ville anerkjenne Franco - det er noen av de midler som er tatt i
bruk.

Jeg håper at disse midler ikke har hatt noen virkning på det flertall som sluttet
390 opp om vedtaket av 6. mars i fjor. Jeg vet at de ikke har hatt noen nedbrytende
virkning på folkets solide «grunnstemning» i denne sak. La oss derfor holde
fast på den linje som er i overensstemmelse med folkets ønske og krav. Jeg retter
denne appell især til dem som utgjør det sosialistiske flertall i denne sal, til dem
som sammen med kommunistene representerer det sosialistiske flertall i folket.

395 Jeg retter også denne appell til alle andre demokratiske tingmenn, om ikke å
bidra til å forlenge det spanske folks lidelser under det fascistiske terrorvelde,
men ved sin stemmegivning her i dag gjøre sitt til å påskynde gjenopprettelsen
av demokratiet i Spania.

400 Dessverre har arbeiderpartiets representanter i utenrikskomiteen i denne sak
valgt å gå i blokk med herrene Hambro, Utheim, Trædal og Lavik, nettopp de
herrer som hele tiden har vært motstandere av den linje som Stortinget ga
uttrykk for den 6. mars i fjor og som ble videreført av den norske delegasjon i
405 New York.

Konfirmerer arbeiderpartiets gruppe her i dag denne blokkdannelse, vil det ha
følger ikke bare utenrikspolitisk. Angrepene fra reaksjonens side mot det
arbeidende folk vil øke. Hr. Hambro, som hevder at den prøysiske byråkrat har
410 seiret i landet vårt, vil som følge av sin seier på det utenrikspolitiske område få
ytterligere styrke i sine angrep på Regjeringens positive tiltak på det
innenrikspolitiske område.

Mandag 17. mars skrev Arbeiderbladet: «Selv om en ikke kan si at det politiske
415 barometer her hjemme står på storm, viser det iallfall at kampen mellom de
borgerlige partiene og arbeiderpartiet kvesser seg til.

420 Men slik de borgerlige nå kjører med hissige og ubeherskede utfall, kan en skjønne at det er motsetningene som skal dyrkes.

Det er den kapitalistiske klassen som reiser bust.

Motsetningene skjerpes.»

425

Det er så sant som det skrevet står. Men er det da ikke underlig at arbeiderpartiets representanter i utenrikskomiteen har valgt å gå i blokk med representantene for denne bustreisende kapitalistiske klassen og deres medløpere med det formål å gi Regjeringen fullmakt til å bøye seg for den 430 fascistiske Franco-regjeringens krav?

Jeg hevder at et tilbaketog overfor Franco vil trekke etter seg tilbaketog også i innenrikspolitiske spørsmål.

435 La oss i denne sak gjøre hr. Watnebryns ord til våre egne: «Vi er klar over ... at det vil koste noe å ta et initiativ, ta et skritt, når det gjelder å slå et slag for det frie Spania; men jeg tror vi ville svikte noe av det beste i oss, hvis vi her lot kroner og ører være det avgjørende for vår holdning ... Vi må selv være villig til til enhver tid å være på høyde med situasjonen og ta det initiativ som er ønskelig og 440 nødvendig.»

Det forslag jeg har lagt fram i utenrikskomiteen er i overensstemmelse med denne tankegang. La oss skape et godt og solid grunnlag å stå på i denne sak. Jeg hevder at mitt forslag kan tjene som et slikt grunnlag, og jeg opptar hermed mitt 445 forslag. Det lyder:

«I. Idet Stortinget viser til sin beslutning av 6. mars 1946, gir det utenriksministerens og den norske delegasjons opptreden på FNs generalforsamling sin tilslutning.

450

II. Stortinget henstiller til Regjeringen ikke å akseptere Franco-regjeringens krav.

III. Stortinget henstiller videre til Regjeringen å rapportere saka inn for De 455 Forente Nasjoners generalsekretær med anmodning om at De Forente Nasjoners forhold til Franco-regimet i Spania under henvisning til

generalforsamlingens vedtak av 12. desember 1946 hurtigst mulig blir tatt opp til behandling av Sikkerhetsrådet.»

460

Kilde

Stortingstidende 1947, s. 268-273.

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/skal-vi-boye-oss-for-francos-trusler>

465

470

475

480

485

490

495